

Kreipiantis raštu arba elektroniniu paštu rekomendacija dėl prekės tarifinio klasifikavimo pateikiama Muitinės laboratorijos rašte. Konsultacijas dėl prekių tarifinio klasifikavimo Muitinės laboratorija teikia ir žodžiu.

Antidempingas: ar keisis požiūris į Kinijos kilmės prekes?

Rubrika: Straipsniai

Jonas Sakalauskas
Advokatų kontoros SORAINEN advokatas

2016 m. gruodžio 11 d. neteko galios kai kurios Kinijos prisijungimo prie Pasaulio Prekybos Organizacijos (toliau – PPO) protokolo sąlygos, leidusios kitoms PPO narėms nustatant antidempingo muitus Kinijai taikyti ne rinkos ekonomikos šalims taikomą metodologiją. ES pakeitus iki šios galiojusias taisykles, antidempingo muitų dydis Kinijos kilmės prekėms gali labai sumažėti, tačiau galiojančių taisyklių tolesnis taikymas gali iš esmės prieštarauti PPO susitarimams. Europos Komisija siekia pakeisti iki šiol Kinijai taikytą antidempingo muitų apskaičiavimo metodologiją, siekdama ją padaryti neutralią ir taikytiną visoms PPO narėms.

ES antidempingo reglamento pokyčiai

2016 m. birželio 8 d. buvo priimtas reglamentas Nr. 2016/1036 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos Sąjungos narėmis nesančių valstybių (toliau – Antidempingo reglamentas). Šis reglamentas pakeitė iki tol galiojusį antidempingo nustatymo procedūras reglamentavusį 2009 m. lapkričio 30 d. reglamentą Nr. 1225/2009.

Priimtu reglamentu siekiama iš esmės kodifikuoti reglamento Nr. 1225/2009 nuostatas ir užtikrinti teisės akto turinio aiškumą. Antidempingo reglamentas neįvedė naujų nuostatų dėl antidempingo nustatymo tvarkos ar šios priemonės vengimo veiksmų išaiškinimo.

Nepaisant Antidempingo reglamentu įtvirtintos jau nusistovėjusios antidempingo muitų nustatymo tvarkos, tikėtina, jog dar šiemet šios procedūros reglamentavimas gali būti papildytas esminiais pakeitimais. Šie pakeitimai turėtų tiesioginį poveikį kai kurių trečiųjų valstybių, ypač Kinijos, eksportuotojams, tačiau pakeitimų pasekmes per antidempingo muitų tarifus gali pajusti ir ES importuotojai.

Metodologijos pokyčiai

2016 m. pabaigoje Europos Komisija priėmė pasiūlymą COM(2016) 721 dėl kai kurių Antidempingo reglamento nuostatų pakeitimo. Pateiktu pasiūlymu siekiama pakeisti normaliosios vertės ir dempingo skirtumo nustatymo metodologiją, taikomą atliekant tyrimus dėl šalių, kurių prekių gamybos kainos ar sąnaudos dėl valstybės kišimosi nepriklauso nuo laisvosios rinkos veiksnių.

Antidempingo muitai gali būti priimti jeigu nustatoma, jog prekė yra dempinguojama – eksporto rinkose parduodama žemesne kaina nei šios ar panašios prekės, parduotos ne eksportui į ES, normalioji vertė.

Antidempingo reglamentas numato skirtingą normaliosios vertės nustatymo metodologiją, priklausomai nuo to, ar eksportuojanti valstybė yra priskiriama prie rinkos ar ne rinkos ekonomikos valstybių.

Normalioji vertė rinkos ekonomikos valstybėje gali būti apskaičiuojama taikant Antidempingo reglamente nustatytas skirtingas metodikas, tačiau dažniausiai apskaičiuojama pagal prekės pardavimo ar gamybos sąnaudas eksportuojančioje šalyje.

Jeigu prekė kilo iš ne rinkos ekonomikos valstybės, normalioji vertė apskaičiuojama atsižvelgiant į prekės kainą ar gamybos sąnaudas trečiojoje rinkos ekonomikos valstybėje („analoginėje“ valstybėje).

Antidempingo reglamentas pateikia ne rinkos ekonomikos valstybių sąrašą, kuriame yra tokios valstybės kaip Kinija, Vietnamas, Kazachstanas, Albanija, Armėnija, Azerbaidžanas, Baltarusija, Gruzija, Kirgizija, Moldova, Mongolija, Šiaurės Korėja, Tadžikija, Turkmėnija ir Uzbekija.

Šių valstybių atveju Europos Komisija apskaičiuodama normaliąją vertę nevertina vietinės prekių pardavimo kainos ar gamybos sąnaudų, o šiuos rodiklius pakeičia „analoginės“ valstybės duomenimis. Tokia metodologija yra taikoma todėl, kad ne rinkos ekonomikos šalyse valstybė dalyvauja įmonių veikloje ir gali paveikti kainas ar sąnaudas, taip pat gali taikyti priemones, kuriomis diskriminuojama vietos tiekėjų naudai ar kitaip veikiama laisvoji rinka (pvz., finansavimu ar subsidijomis).

Ne rinkos valstybės normaliosios vertės metodologijos taikymas sąlygoja didesnio antidempingo muitų tarifo nustatymą.

(Ne)naujas požiūris į Kiniją

Tikėtina, kad Europos Komisijos pateikė siūlymus dėl normaliosios vertės nustatymo metodologijos pakeitimų todėl, kad 2016 m. gruodžio 11 d. nustojo galioti kai kurios Kinijos protokolo dėl prisijungimo prie PPO nuostatos. Šios nuostatos leido PPO narėms Kiniją laikyti ne rinkos ekonomikos valstybe ir nustatant dempingą naudoti „analoginės“ valstybės duomenis pagrįstą normaliosios vertės nustatymo metodologiją.

2016 m. gruodžio 12 d. Kinija pateikė PPO skundą prieš ES dėl ne rinkos ekonomikos valstybių prekių normaliosios vertės apskaičiavimo metodologijos taikymo Kinijos atžvilgiu.

Europos Komisijos siūlomais Antidempingo reglamento pakeitimais siekiama pakeisti normaliosios vertės nustatymo metodologiją. Normaliosios vertės apskaičiavimo tikslais vietoje buvusio rinkos ir ne rinkos valstybių skirstymo siūloma įtvirtinti skirstymą atsižvelgiant į tai, ar tirama valstybė, dėl kurios prekės įtariamas dempingas, yra PPO narė.

Atliekant tyrimus dėl PPO valstybių narių, įskaitant Kiniją, nebebūtų taikoma normaliosios vertės nustatymo pagal „analoginės“ valstybės duomenis metodologija. Normalioji vertė būtų apskaičiuojama pagal standartinę (kaip rinkos ekonomikos šalies) metodologiją, tačiau numatant išlygą – nustačius, jog tiriamoje šalyje prekių kainos ir gamybos sąnaudos yra iškraipytos dėl valstybės įsikišimo, apskaičiavimams būtų galima naudoti neiškraipytas tarptautines kainas, sąnaudas ar lyginamuosius standartus arba atitinkamas gamybos ir pardavimo sąnaudas tinkamoje tipiškoje šalyje, kurios ekonominis išsivystymas panašaus lygio kaip ir eksportuojančios šalies.

Taip pat numatyta Europos Komisijos pareiga skelbti viešas ataskaitas, kuriose būtų apibūdinama konkreti bet kurios šalies ar sektoriaus padėtis, susijusi su rinkos aplinkybėmis. Svarbu tai, kad ES pramonė galėtų remtis šiose ataskaitose pateikiama informacija ir ją naudoti – teikiant skundą ar prašymą atlikti peržiūrą būtų galima teigti, kad eksportuojančios šalies vidaus rinkos kainos ir sąnaudos netinka normaliajai vertei nustatyti.

Ne PPO narių atžvilgiu liktų galioti iki šiol naudota normaliosios vertės apskaičiavimo ne rinkos ekonomikos valstybių

atveju metodologija.

Komisijos siūlymai ir įsipareigojimai PPO

Igyvendinus pateiktą pasiūlymą Europos Komisija galėtų laikytis tarptautinių įsipareigojimų PPO narėms ir taikyti metodologiją, kuri leistų nustatyti ir įvertinti faktinį dempingo dydį normaliomis rinkos sąlygomis – be iškreipimų ir eksporto valstybės įsikišimo poveikio. Taip būtų išsaugotas pakankamai aukštas antidempingo muitų tarifas Kinijos atžvilgiu ir apsaugoti ES interesai.

Tačiau Europos Komisijos pateikti Antidempingo reglamento pakeitimai yra kritikuojami teigiant, jog metodologijos pakeitimas yra kiek dirbtinis ir iš esmės išsaugo „analoginės“ valstybės metodologijos mechanizmą Kinijos atžvilgiu.

Europos Komisijos pateikti pasiūlymai šiuo metu svarstomi ES institucijose ir šių metų spalio mėnesio pabaigoje turėtų būti pristatyti ES Parlamentui. Tikėtina, jog šio pasiūlymo likimą gali nulemti Kinijos pateikto PPO skundo nagrinėjimo baigtis.

Naujausia PPO praktika rodo, jog ES siekiamas įtvirtinti vertinimas gali neatitikti Bendrosios sutarties dėl tarifų ir prekybos 1994 (straipsniai I:1, VI:1), Sutarties dėl GATT 1994 VI straipsnio įgyvendinimo (straipsniai 2.1, 2.2) (toliau – Antidempingo sutartis), kuri nustato sąlygas dėl antidempingo muitų tyrimo, nustatymo ir taikymo, bei 2016 m. pabaigoje PPO Apeliacinio organo išvadų byloje Nr. DS473 pagal Argentinos skundą prieš ES dėl antidempingo priemonių taikymo Argentinos kilmės biodyzelinui.

Pagal minėtoje byloje padarytas išvadas, Antidempingo sutartyje nėra sąlygų, kurios, vykdant dempingo nustatymo procedūrą prieš kitą PPO narę, leistų PPO narėms nukrypti nuo standartinės normaliosios vertės apskaičiavimo metodologijos ir nesivadovauti eksporto šalies kainomis.

Jeigu PPO pritaris Kinijos pozicijai, kad po 2016 m. gruodžio 11 d. PPO valstybės narės negali ignoruoti Kinijos prekių kainų ir sąnaudų, Antidempingo reglamento pakeitimai gali tapti nebepriimtini ir Kinijos prekėms turėtų būti taikoma standartinė metodologija. Tai reikštų, jog Kinija būtų prilyginta rinkos ekonomikos valstybei ir jos prekėms būtų ženkliai sumažinti antidempingo muitų tarifai.